

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztel ipart!”

Camerele profesionale sunt autorități publice

Cu prilejul unui proces, pendinte în fața Curții de Apel s. IV. din București, s'a ridicat un incident de mare însemnătate.

Anume d. prof. Anibal Teodorescu, din partea Camerei de Comerț și Industrie din Capitală, a susținut că Camerele profesionale nu sunt autorități publice.

După d. Anibal Teodorescu, Camerele de Comerț sunt asociații profesionale fortate.

„Această noțiune nu este necunoscută dreptului românesc. Pot exista asemenea instituții puse sub controlul statului, organizate chiar de stat, fără însă a se confunda cu statul. Într-o situație similară se găsesc și barourile de avocați, care ar putea fi confundate cu mult mai mare ușurință cu statul. Bunăoară baroul și uniunea au chiar puterea de a judeca în anume materie și în compunerea organelor sale de judecată intră chiar și magistrați de carieră. Totuși, nici un act al barourilor nu a fost încă atacat în Contencios.”

Teza susținută de d. prof. Anibal Teodorescu e pe cât de interesantă în formă, pe atât de schimbătoare de situații în fapt. Căci, admiterea ei ar însemna transformarea temeinică atât a Camerelor de comerț, cât și a Camerelor de agricultură și de muncă.

Păreră d-lui Negulescu profesor de drept public la Universitatea din București, este următoarea:

„În sistemul nostru legislativ, Camerele de comerț și de industrie sunt instituțiuni publice, create în vederea apărării și susținerii interesului comerțului de a reprezenta aceste interese în organismul nostru de stat.”

„Aceste Camere au un caracter de ORGANE ADMINISTRATIVE, chemate de a contribui la progresul economic în armonie cu interesele generale ale țării”.

Iar mai departe:

„Caracterele Camerelor de comerț și de industrie, după legile noastre, sunt:

a) Camerele de comerț sunt stabilimente publice, ADICA SERVICII PUBLICE PERSONIFICATE;

b) Camerele de comerț sunt STABILIMENTE PUBLICE DESCENTRALIZATE, adică pentru anumite interese aceste Camere au inițiativă și drept de soluționare, prin organe alese de cei interesați;

c) Camerele de comerț sunt INSTITUȚIUNI CONSTITUȚIONALE.”

Curtea de Apel s. IV. l'a împărtășit și ea. În felul acesta, problema a fost lămurită odată pentru totdeauna:

CAMERELE PROFESIONALE SUNT AUTORITĂȚI PUBLICE!

— A megrendelő lapok nem aviatikai bélyegilletések. Az aviatikai alap pénztára, az alap felállításáról szóló törvényre hivatkozva, olyan rendelkezést adott ki, amely szerint a megrendelő lapokra is alkalmazandó az aviatikai bélyegilleték. Konkrét esetben az egyik cég ellen: kihágási jegyzőkönyvet vettek fel az aviatikai alap ellenőrei, mert a megrendelő lapokon nem találtak aviatikai bélyegilletet. A kihágási jegyzőkönyv ellen a kereskedő a tárnava-marei törvényszékhez felebbezett, amely ítéletében megállapította, hogy a megrendelőlap nem tekinthető szállítási szerződésnek és így nem esik aviatikai bélyegilleték alá. az aviatikai alapnak erre vonatkozó rendelete pedig törvénytelen.

Csendes vita Roman Valer dr. volt államtitkárral a kisipari hitel problémájáról

Roman Valer dr., a visszavont és átdolgozott ipartörvénytervezet hírhedt megalkotója cikket írt a kisipari hitel problémájáról és a szövetkezeti megoldás ellen foglalt állást. — Arra hivatkozik a volt államtitkár, hogy „a háború óta egyéb se történik, mint végtelen láncolata az elkezelt közvagyonnak, melyet a megbízottak adminisztráltak”...

Miért nincs igaza Roman Valer dr.-nak,
amikor „saját tudatlansága ellen”
akarja a hazai iparosságot megvédelmezni

Írta: REINHART GYULA

A kisipari hitel problémája minden bizonnyal egyike a legnehezebben megoldható feladatoknak. Fokozza a probléma kényes voltát, hogy egyben sürögősen meg is kell oldani, mert a kérdés kielégítő rendezése nem odázható el tovább.

A fenti sorokban a magunk véleményének adunk hangot, de ezt a véleményünket osztja velünk Roman Valer dr., a munkaügyi minisztérium volt államtitkára is, aki az „Excelesior” című nagy bucurești közgazdasági lap hesábjain feltűnést keltő cikkben foglalkozik a cikkben különösképpen egy kalap alá foglalt kisiparosok és kiskereskedők hitelének problémájával.

Ugy gondolja a volt államtitkár, hogy

a román polgári osztály megszervezése most már halaszthatatlan.

Ennek a szervezési munkának, — írja — a vidékről a városokba törekvők hitellel való megsegítése az első feladata, mert másképpen a vidékről a városokba költözött románok nem vehetik fel a harcot a már megtelepült polgársággal, amely jobb helyzetben van, mert örökölt vagyonnal, felszerelt műhellyel rendelkezik. A kezdőtőke — folytatja gondolatmenetét a volt államtitkár, — rendszeren szerszámokba és nyersanyagokba van befektetve. Nem teszi tehát nélkülözhetővé a forgótőkét, amely kizárólag hitel útján volna megszerezhető.

A hitel megszervezése azonban nehézségekbe ütközik.

Maga az állam jár elől a rossz példával, amikor nehezen fizeti meg tartozásait szállítóinak. A kisiparos és kiskereskedő különben sem nyújthat elegendő biztosítékot hitelezőinek, mert szerszámait lefoglalhatatlanok, míg anyaga és kész áruja nem köthető le zálogul, mert ha ezt teszi, nincs miből megélnie.

Ezek azok a nehézségek, amelyek a kisipari és kiskereskedői hitel megszervezésével kapcsolatban felmerülnek. Ezek ellenére is azonban meg kell találni a módot, hogy ezeken a méhecskéken segíteni tudjunk, mert — mondja Roman Valer dr. — ők gyűjtik a nemzeti vagyónak legnagyobb részét.

Nagyon alapos munkát kell végeznünk, — folytatja fejtegetését a volt államtitkár, — hogy a román polgári osztály megteremtéséhez a hitelprobléma megoldása eszközül szolgáljon. Természetesen

Egyéni megoldáson, vagy a kollektívizmus rendszerén alapuljon az államilag támogatott kisipari hitel?

ez csak az állam hozzájárulásával történhetik meg.

Megállapítja, de egyben különösnek is találja a cikkről, hogy éppen a liberális politika zászlóvivői, akik a maguk részéről minden állami beavatkozást perhorreszkálnak, ennek a problémának megoldásánál kénytelenek az állami támogatást megadni, sőt annak nyújtásával kapcsolatban kezdeményezőleg fellépni.

Az állami támogatás még nem minden, — folytatja Roman Valer dr. — A kisiparosok és kiskereskedelemben is mindent meg kell tennie a maga részéről is, hogy megtakarított filléreit a közös vállalkozás rendelkezésére bocsássa.

Állandóan növelnie kell a közös töltét, mert egyedül ezáltal igazolhatja, hogy az állami hitelt meg is érdemli.

A hitelprobléma megoldásának ez a formája olyan helyzetet teremt, hogy a hitelező és az adós ugyanabba a kategóriába tartoznak. Nem állanak szemben egymással és mert tudják, hogy sorstársaik pénzét fogják kölcsönbe kapni, minden bizonnyal becsületbeli kötelességüknek fogják tartani a kapott kölcsönök pontos visszafizetését is. Minthogy mindenki hitelezője és egyben adója is az intézménynek, élénk érdeklődéssel fog viselkedni iránta és a támogatás árán is támogatni fogja azt.

A hitelnek egyéninek kell lenni, pedig — Roman Valer dr. szerint — „divatban van most a szövetkezet”, amely kényszer útján akarja megszervezni a polgárságot.

Attól fél, hogy abban az esetben, ha a szövetkezeteken keresztül bonyolítják le a hitelnyújtást, valamennyi iparos és kiskereskedő kényszerülni fog a szövetkezetekbe való belépésre, hiszen a szövetkezet csak saját tagjainak nyújt támogatást és segítséget. Hol van itt a liberalizmus? — kérdezi Roman Valer dr. — A liberalizmus, amely a szabad társulást követeli, ha kényszeríteni lehet a kisiparost és kiskereskedőt, hogy a szövetkezetbe lépjen.

Eppen a tehát és legértékesebb elemek fogják az illusztris cikkről szerint megtagadni a belépést, mert van veszteni valójuk. A kollektív hitel Roman Valer dr. szerint nem emeli a hitelbiztonságát.

mert a szövetséget meghatározott számú tagjainak felelőse mindig a vezető tudásától és tisztaságától függ.

A háború óta egyéb sem történik, — állítja a volt államtitkár, — mint végtelen táncolata az összejt közvagyonnak, melyet a megbízottak adminisztráltak.

Sokkal nagyobb biztonságot nyújt két-három iparos, vagy kereskedő aláírása, akik baráti viszonyban vannak egymással és közösen vállalják a felelősséget és ami a legfontosabb, egész jelenlegi és jövőbeli vagyonukkal felelnek a kölcsönért és megvan a garancia rá, hogy egyik a másikat nem fogja megkárosítani.

Hangsúlyozza Roman Valer dr., hogy a hitelintézetnek gyorsan kell működnie. Felveti a kérdést, vajon egy Bucurestiben felállított központi intézet működhet-e a külső periferiákhoz más intézetekkel, például szövetségekkel. A felvetett kérdésre mindjárt válaszol is. Szerinte nehézségek fognak felmerülni, ha a lelki közösség nem köti össze a fejet a tagokkal. Viszont nem minden helyen lehet szövetséget alakítani. Másik aggodalma az illusztris ciklikronak, hogy egyik helyen a szövetséget hitelezője, a másik helyen adósa lesz a központnak, ezeket össze lehet tévesztetni és ez újabb kellemetlenségeket okoz.

A hitel felhasználását Roman Valer dr. szerint felügyelet alá kell helyezni. A földműves osztály nagyon gyorsan megtanulta egy általános fizetési képzetlenség folytán, hogy milyen környezetben használta fel a kölcsönpenzéket. Valamely ipari vagy kereskedelmi vállalat megszervezése — bármilyen kicsiny is legyen az —, nem könnyű dolog és különösen egy hitelintézetnek kell felügyelnie arra, hogyan kerülnek felhasználásra a nyújtott hitelek. Meg kell tehát határozni a kölcsön feltételeiben a kölcsön célját és kötelezni kell magát az adósnak, hogy ettől nem tér el.

Az embereket ugyanis sokszor saját tudatlanságukkal szemben kell megvédeni.

Néhány gyenge kéz fizetési képzetlensége igen sokszor maga után vonja egész sorát a többieknek és ebből származik azután az általános veszedelem.

Nevelési eszköznek kell ezt felhasználni mindaddig, amíg népünk az egész vonalon megszokja a vasfegyelmet.

Csak ezután bocsátható aztán szabadjára mindenki, ahogy azt a liberális doktrína tanításai előírják.

Ezidőszereim — írja a nagynevű cikkíró — a pénzügyminisztériumban több tervezeten dolgoznak a hitel újraelélesztése céljából. Egyik ilyen tervezet a kisipari és kiskereskedelmi hitel ügyével foglalkozik a fenti elvek tekintetbe vétele mellett. Hogy a törvény jó legyen, úgy kell megalkotni az intézményeket, hogy azok életbe léptetése ne okozzon lelkizdhetetlen nehézségeket, de

különösen nem szabad figyelmen kívül hagyni az ország tényleges állapotát és a nemzeti szempontokat, mert különben helyrehozhatatlan károkat fog a kölcsönprobléma megoldása okozni.

★

Eddig szól Roman Valer dr. cikke. Bizonyos fokú meghatottsággal kell megállapítanom, hogy a kisiparosoknak ez a régi barátja

milyen féltő gonddal óvja a kisiparosságot a most „divatos” szövetségi eszmétől, amely az illusztris politikus szerint csak a romlását okozhatja.

Nem az én feladatam a szövetségi eszme megvédése. Nem az én feladatam az sem, hogy bebizonyítsam a volt államtitkár nagy tévedését, amely szerint a szövetségi gondolat nem egyéb, mint egy „divatos” áramlat, mert hiszen

azt ma már minden művelt ember tudja, hogy a szövetségi eszme világnézet, amelynek száz éves múltja van és különben is az én az új kormányban külön minisztert kapott, olyan fontosnak vélt a román állam kormánya is a szövetségek ügyét.

Csodálatos, hogy azok a jó tanácsok, amelyeket Roman Valer dr. ad fentebb ismertetett nevezetes cikkében,

1. hogy tudniillik a felállítandó hitelintézetnél a hitelező és adós ugyanazon személy legyen.

2. hogy a nyújtott hitel felhasználása szigorú ellenőrzés alá helyezendő,

3. hogy a hitel igénylésénél meg kell mondani a célt, amire a kölcsönt az adós fel akarja használni;

4. és végül, hogy az új intézménynek nevelési

eszköznek is kell lennie, amely vasfegyelmre szoktatja az adósnak:

mondom, — igen csodálatos dolog, hogy

ezek a jó tanácsok a szövetségi életben évtizedek óta, mint sarkalatos szabályok lemeztettek már.

Nem azért írjuk, mintha Roman Valer dr.-t akarnók kioktatni, de kikívánczozik belőlünk annak megállapítása, hogy

a szövetségi rendszer a hitelnyújtásnak egy magasabb foka és nem az a primitív ősforgatma, amiről a volt államtitkár beszél.

Hogy tudniillik ketten, vagy hárman összeállnak és kölcsönösen zsirálnak egymásnak váltókat, — azután egyik-másik évtizedekig fizeti a másik tartozását... Kötetekre menő mesékkel szolgálhatunk mi, iparosok ezen a téren az illusztris volt államtitkár urnak.

Az én véleményem szerint hiábavaló aggodalom az is, hogy a tehetősek és gazdagok nem lépnek majd be a szövetségekbe, holott ezek volnának a legértékesebb elemei annak. A tapasztalat ezt a kérdést már régen megvilágította.

A gazdagok csak addig maradnak a szövetségekben, amíg egyéni érdekükkel meggyegyzik, de rögtön kilépnek onnan, mielőtt a szegényebbje, éppen a szövetséget támogatása folytán versenytársukká válhatik.

Ugyanez azonban a helyzet akkor is, hogyha a hitelprobléma a szövetségeken kívül, a szövetségek kikapcsolása mellett kerül megoldásra.

Azoknak az iparosoknak és kereskedőknek pénzere, akik nem szorultak rá a megalakítandó hitelintézet támogatására, hiába számít Roman Valer...

Hogy egy ilyen országos hitelezőszervezet csak állami támogatással létesülhet, az természetes.

Ha fontos állami érdek a polgári osztály megszervezése, természetes, hogy azért az államnak áldozatot is kell hoznia.

Gyorsan és minél nagyobb mérvben, hogy eredményt érhesen el.

Bizonyos, hogy a konverzió a lakosságnak csak a mezőgazdasággal foglalkozó részét tehermentesítette, de meg kell állapítanunk azt is, hogy ez a tehermentesítés nem kis mértékben a kisiparosok és kiskereskedők tenhére történt és így már csak ezért is méltányos, hogy

az állam a konverzió által elszemvedett hátrányt megfelelő támogatás formájában a megszervezett kisipari és kiskereskedői kölcsön révén adja vissza.

Nem tudom felfogni, bár elég jó a képzelőtehetségem,

miért kell a kisiparosokat és kiskereskedőket ugyanabba a szervezetbe tömöríteni, amikor érdekük nem azonosak és egészen más elbírálás alá csak hitelképességük és, más a mód is, ahogyan a hitelt igénybe veszik és azt visszafizetik.

Ujabb elvi döntvény arról, hogy a husiparos nem köteles forgalmi adót fizetni

Nem kapták kézhez a végzéseket a megbírságolt Cluj-kolozsvári husiparosok, így valószínű, hogy a bírságolást visszavonják.

Közöltük, hogy a Cluj-kolozsvári pénzügyigazgatóság forgalmi ellenőre 119 husiparos ellen kihágási jegyzőkönyvet vett fel és másfélmillió lei bírságot vetett ki, mert nem vezettek forgalmi adóregisztert és nem jegyezték fel a lajstromba a forgalomba hozott nyersbőröket és hentesárukat.

Olvasóink előtt ismeretes, hogy az aradi törvényszék egy konkrét esetben megsemmisítette az aradi pénzügyigazgatóság által felvett kihágási jegyzőkönyvet.

Hasonló álláspontot foglalt el a közelmúltban a debői törvényszék is. A debői pénzügyigazgatóság ellenőrei ugyanis a múlt évben kihágási jegyzőkönyvet vettek fel Szilágyi Albert mézárósmester ellen a forgalmi adótörvény 22-ik szakasza alapján, mert nem vezetett forgalmi adóregisztert és nem könyvelte az eladott nyersbőröket.

A debői törvényszék 1777—4—1935. számú határozatával a megtartott tárgyalás után megsemmisítette a bírságolásról felvett jegyzőkönyvet és helyet adott Szilágyi felelőszedésének. Az ítélet indoklása kimondja, hogy a forgalmi adótörvény hivatkozott szakasza általában mentesíti a kisiparo-

Kár a rivalizálást belevinni az új intézménybe.

Ha olyan nagyon félti Roman Valer dr. a liberális eszméket, ha úgy félti a kisiparosok szabadságát, megszűnjék neki, hogy hiábavaló és felesleges a féltelme.

A szövetségekben egy más, még a liberális eszménél is nagyobb erkölcsi erő, az altruizmus működik.

Szilárke és sok tekintetben idejét marta fogalommá változik emellett az erkölcsi erő mellett a liberalizmus gondolata. Hatalmas és minden akadályt lenyúlító hatalom ez az altruizmus, amely a maga köré vonja és megtartja azokat, akik a szövetségekbe beléptek és akik az önségely elve alapján egymás támogatása céljából megszervezték.

Egy mindért és mindnyájan egyéért... Erre az alapról valóban lehet, sőt erre is kell felépíteni a kisiparos hitelt.

Ha így történik, nem összeomló kártyavár lesz az új intézmény, hanem örök időkre megalapozza anyagilag azt a polgári osztályt, amelyet a kisiparos osztály a nemzet kezében alkot.

E cikk élén lelkismeretes pontossággal minden állítását és minden érvét felsorakoztatuk Roman Valer dr.-nak. Megadtuk a nyilvánosságot a kiváló politikai szövetséget-ellenes elvének az iparos közösség számára is, amikor az „Exelstör” című lapban megjelent cikkét iparos szaklapunkban ismertettük. Megnyugtattuk a volt államtitkár urat, hogy

nem olyan kiskoru már az ország kisiparos társadalma, hogy azt a volt államtitkár urnak saját tudatlansága ellen meg kellene védenie.

Ami a szövetségeknek a háború után bekövetkezett sorozatos bukását illeti, köztudomásu, hogy az éppen a központok miatt történt, mert azok nem állottak a helyzet magaslatán. Ami pedig az utóbbi évek folyamán bajba került szövetségeket illeti, azokat meg a konverzió tette tönkre.

Egy érve sem volt tehát a volt államtitkár ur szövetséget-ellenes cikkének, amely indokoltan vonta volna kétségbe a kisipari hitel problémájának megoldásánál a szövetségi forma használhatóságát.

Kénytelenek vagyunk így maradék nélkül kitartani régi álláspontunk mellett:

egy nagyszabású központi iparos hitelszövetséget és az ország minden részében megalakuló szövetségek hatalmas láncolata egyedüli ki-elégítő megoldása az állam hathatós pénzbeli segélynyújtás és az iparosság kölcsönös önségelyezése útján a kisipari hitelproblémának.

Nagyon fáj nekünk, hogy a volt államtitkár ur ezt nem így kívánja, de mi mégis ezt a megoldást tartjuk helyesnek és bár szépen megköszönjük a saját tudatlanságunk ellen a volt államtitkár ur részéről számunkra felajánlott segítséget, mégis a kisipari hitel szövetségi megoldása mellett vagyunk kénytelenek kitartani.

sokat a forgalmi-adó fizetése alól. Csak olyan iparosokra hivatkozik, akik 5 lóerőnél nagyobb motoros erőt használnak fel és hét munkásnál többet foglalkoztatnak. Minthogy a pénzügyminiszter végrehajtási utasítása hangsúlyozza, hogy forgalmi adó fizetésére csak a kereskedelmi vállalatok kötelesek és minthogy a felelőző igazolta, hogy üzemi motorikus erőt nem használt és csak egyetlen segédet alkalmaz, sőt iparáról le is mondott, a kihágási jegyzőkönyv szabálytalan és azt meg kell semmisíteni. A határozat ellen a pénzügyigazgatóság képviselője nem adott be felelőszédést és így az jogerős.

Valószínű ezek után, hogy a Cluj-kolozsvári husiparosok forgalmi adó-kihágási ügyében a Cluj-kolozsvári törvényszék is hasonló álláspontot foglalt el, bár lehetséges, hogy erre sor sem kerül, mint ahogy a bírságolásról szóló végzéseket senki sem kapta még kézhez.

KÖZÖS SORS.

— Amerikában a pénz legnagyobb részét nők költik el.

— Nekem mondja? En is nő vagyok!

„Dolgozni, fiuk, mert ez az igazi műveltség!”

Az „Aranyosvidék” című turdai lap „A magyar ifjúság hivatása” című cikkében írja:

Nem mellet veregetni és szavakkal dobálózni, hanem dolgozni, fiuk, mert ez a zigazi műveltség! Tisztelni tudni a másokét, de konokul szeretni azt, ami a miénk. Végzettséggel iparagra menni és ott nem különcködni, hanem igaz szeretettel, őszinte, összetartó munkát végezni! Az ifjúságot nemcsak bírálgatni, de szeretettel nevelni tudni, nemes lelki magaslatoakra emelni és így az utódokról gondoskodni! Nemcsak anyagi, de több lelki gazdagságot gyűjteni! Ezek azok a szent kötelességek, melyeket minden igaz magyarnak, de elsősorban mégis az ifjúságnak szem előtt kell tartani. Mert így lehet csak a jövő záloga!

A ZENESZERZŐ.

A fiatal zeneszerző gazdag papája segítségével végre színre hozta operettjét. A színházi társalgóban persze folyton magáról beszél. Többek közt elmondja:

— Nekem öt éves koromban már olyan hallásom volt, hogyha a hatodik szobában leütöttek egy akkordot, megmondtam, hogy az milyen hangokból áll.

Azt mondja neki erre egy színész:

— Szép, nagy lakásuk lehetett.

2071-ben kezdődik a baj.

Newyorkból jelentik: Wells C. Brook amerikai tudós, aki különösen a népszaporodást tárgyaló munkásságával keltett feltűnést, most kiszámította, hogy a földön 5.994.000.000 ember számára van hely. A statisztika számításai szerint ezt a számot 2071-ben éri el az emberiség. Ha eddig egész népelelméletünk és technikánk meg nem változik: késhegyig menő harc fog kitörni a megélhetésért.

MONDJA MÁR...

Boros Muki hajnalban tért haza egy legénybucsuról. A felesége még ébren volt és villámlo szemekkel támadt rá:

- Szégyelhetné magát!
- Mért?
- Még kérdezi is? Hiszen alig áll a lábán!
- Mondja már, ugyis mindjárt lefekszem.

„Ne mondja senki, hogy nem érdemes a néppel foglalkozni”...

A Csiki Lapok írja:

Ma mindenki szervezkedik. Agitál. A propaganda és jelszavak korát éljük. Mi adjunk népünk számára tartalmas jelszavakat, ne bízzuk azt másra. Mások engedékenységgünkkel visszaélnék. A nemtörődomség nagyon megbosszulja magát. A fejünkbe kerülhet. A mi létünk és életünk népünk életével és jövőjével van elválaszthatatlanul összekötve. Ennél fogva ne mondja senki: nem érdemes a néppel foglalkozni, mert az maradi és bizalmatlan. Visszautasítja sok jó akaratunkat és meg nem érti. Ez szégyen. Mindenesetre arra, aki visszaélt ennek a népek bizalmával. S elzárkózottá tette. A válaszfalaknak el kell tűnniök. Az intelligenciára, a gazdagokra és a kenyéradókra ma nagy feladat vár. Terveink szépek és merészek. Tűzön-vízen keresztül meg kell őket valósítanunk s ezáltal népünket felemeljük. Aki ezt teszi, az velünk egy csűrbe gyűjt, aki nem ezt műveli, az szétszór és bomlaszt.

KABARE-SZÁM.

Jelenet egyik moszkvai kabaréból.

Kijön egy színész, leül a színpad közepén egy székre, kivess egy újságot és hang nélkül olvas. Olvas, olvas, egyszerre csak felkel és így szól:

— Na ja, beszélni úgy se lehet.
Ez kimegy.

„Tudnunk kell, hogy nekünk itt előhaladásunk van”...

A devai „Erdélyi Napló” írja:

Csak akkor tudunk jó állampolgárok is lenni, ha tudjuk, hogy nekünk itt előhaladásunk van, előhaladásunk lehet, mert minden tekintetben megteesszük kötelességeinket. Erkölcsei állásfoglalás, anyagi hozzájárulás és feltétel nélküli bizalom teszik ki az igazi magyar kisebbségi öntudatot. Mérd meg magadat ezekkel s meglátod, hogy hasznára vagy-e ennek a köznek vagy sem? Valamennyien azt kívánjuk, hogy hasznára legyen a országunknak és magyar kisebbségi közösségünknek.

Kavarodás a Cluj-kolozsvári timártársulat árverés alá került vagyona körül

A munkakamara iparos agglomerátum akar let esiteni a vagyontól, az iparosság azt kívánja, hogy előbb tehermentesítsék az el adódott ipartestületi székházat.

A volt Cluj-kolozsvári timár ipartársulat tagjai által szerzett és Kovács Bálint és felesége által törvényes árverésen megvásárolt vagyon körül indult harc még nem ért véget. A munkakamara a munkaügyi miniszter útján keresztülvitte, hogy az ingatlan tulajdonjogát a telekkönyvi hatóság a munkakamarára írassa át, miután Kovács Bálint és neje az árverésen fizetett vételár ellenértékét nem volt hajlandó elfogadni.

A munkakamara azért kérte az ingatlan tulajdonjogának javára való átírását, mert az évtizedekkel előbb megtartott árverést szabálytalannak tartja s mert az ipartestület alapszabályai szerint a társulat feloszlása után a vagyon ipari intézmények létesítésére használható csak fel. A munkakamara az ingatlant iparos agglomerátum létesítésére akarja felhasználni. E hét végén a városi mérnöki hivatal

közegei kiszállnak a helyszínre, felosztják a területet, hogy annak egy részét áruba bocsájtva, a befolyt vételárból tavasszal hozzákezdjenek az agglomerátum felépítéséhez. Ezzel a tervvel azonban az iparosok egy része nincs megelégedve. A volt Cluj-kolozsvári ipartestület tulajdonát képező székházat még jelentős adósság terheli, amit ha nem egyenlitenek ki, a székház újra kerül. Miután előbb-utóbb meg lesz a kézműipari kamara, azt szeretnék ezek az iparosok, hogy a felparcellázott ingatlan eladásából befolyó vételárral az ipartestületet terhelő adósságokat fizessék ki. Az iparos otthon létesítése körül egyelőre még ellentétek forognak fenn.

Kovács Bálint és neje, akik az árverésen jóhiszemű vevők voltak, szintén nem nyugodtak bele a helyzetbe s jogtanácsosuk útján a tulajdonjog visszaállítását akarják keresztülvinni.

Ujabb magyarázó rendelet a nyugták és elismervények bélyegilletéke ügyében

A pénzügyminiszter újabb utasítást adott ki bizonyos ügyiratok bélyegzéséről, hivatkozva arra, hogy értesülése szerint általában nem tartják be a Comisiunea Centrală a Timbrului 1927 szeptember 5-én kelt döntését, különösen a fizetési elismervények vagy nyugták bélyegzéséről. A miniszter ezért is felhívta az illetékesek figyelmét, hogy ezek az okiratok a következőképpen bélyegezhetők:

Nyugták, átvételi vagy fizetési elismervények, bárki is bocsájtja ki azokat, 100—10.000 lejig 3 lei okmány és 2 lei repülőbélyeg alá esnek. 10.000—50.000 lejig 7 lei okmány és 3 lei repülőbélyeg, 50 ezer leien felül pedig 14 lei okmánybélyeg ragasztandó fel. 100.000 leinél magasabb összeg után minden százezer lei után még külön 2—2 lei okmánybélyeg, a töredékekre való tekintet nélkül.

Az 50.000 leien felüli összegek repülőbélyeggel a következők: 50.000—200.000 lejig 4 lei, 200.000 leien túl pedig 10 lei.

Fizetési meghagyás alakjában valamely pénzügyfelvételnek elismerése teljesítési nyugtának tekintendő és ennél fogva a fentebb említett okmány és repülőbélyegszabályok alá esik.

A bélyeg átírás által kell érvényteleníteni úgy, ahogy azt a bélyegtörvény 28-ik szakasza előírja.

Mentesek a nyugtából a közigazgatási tisztviselők fizetéséről vagy előlegeiről kiállított elismervények, amelyek fizetéseket fizetési meghagyások alapján teljesítettek, továbbá valamely közintézmény, vagy jótékony intézet által a nyomorékoknak nyújtott segélyösszegek. Hasonlóképpen mentesek a bélyeg alól valamely közhatalóság, vagy annak képviselői által valamely közhatalóság részére kibocsátott utalványok és azok felvételéről szóló nyugták, amelyek a bélyegtörvény 22-ik szakaszának 48-ik paragrafusában vannak felsorolva.

A munkaadóval szemben gyakorolt tiszteletlenség azonnali elbocsátási ok

A közelmúltban egyik ismert Ardeal-erdélyi gyáripari vállalat, amely több munkást foglalkoztat és amelynek nincs egyetemleges munkabérszerződése munkásaival, új munkarendet függesztett ki. Ez a munkarend a munka feltételeit és a munkabérek szabályozta. A munkások nem voltak megelégedve a munkarenddel és ebből különös bonyodalom származott.

Az egyik munkás ugyanis, aki a munkásokra nézve szigorúnak és igazságtalannak tartotta a munkafeltételeket, vörös ceruzával a következő mondatot írta az ivre: „Meghalt Mátyás király, oda az

igazság!” A nyomban bevezetett házi vizsgálat hamarosan kiderítette, hogy ki volt a tettes. A gyár igazgatója maga elé hívatta a munkást, aki egy szóval sem tagadta, hogy a közmondást ő írta az ivre. Betemérése után kezébe nyomták munkakönyvét és azonnali hatállyal elbocsátották a gyár szolgálatából.

A munkanélkülivé vált munkás dr. Hirsch Elemér Cluj-kolozsvári ügyvédet kereste fel, akinek elpanaszolta ügyét és kérte, hogy a munkabíróság előtt érvényesítse a felmondási időre járó munkabér-igényét. A munkabíróság meg is ítélte a munkás követelését azzal az indoklással, hogy a munkarendre írt megjegyzés nem volt ok arra, hogy állásából felmondás nélkül elbocsássa.

A munkabíróságnak ez ellen a határozattal szemben a gyár képviselője a törvényszékhez felebezett. A törvényszék negyedik székfője tárgyalta a felebezést, amelynek tárgyalásakor a munkás és a gyár jogi képviselői között magasszínvonalú jogi vita keletkezett. A munkás jogtanácsosa a munkabíróság ítéletének megerősítését kérte, ellenfél ezzel szemben azt hangoztatta, hogy a munkás elbocsátása jogos volt, megjegyzésével komolytalanra tette a gyár működésének alapját képező munkarendet. A tiszteletlenségnek volt kifejezője és alkalmas volt arra, hogy a munkásság és a gyár igazgatósága között ellenszenvet váltson ki.

A bíróság az utóbbi érvelésnek adott helyet és a munkás keresetét elutasította.

DUTYIBAN

- Maga miért került ide?
- En a bor miatt. Kissé becsiptem és megvertem a barátomat. — Hát maga miért van itt?
- En a víz miatt.
- Hogy lehet a víz miatt fogságba kerülni?
- Borkereskedő vagyok, kérem.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati

cikkek

olcsón, szakemberrel

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.

volt Dengli-ház.

Jogesetek a kisipar köréből

Sajátmagánál nem tilthatja le a munkaadó a munkás javára megítélt összeget külön ítélet alapján, amely a munkaadó javára szól.

Az összeg bírói letétbe helyezése a helyes eljárás.

A bucaresti munkabíróság folyó évi november hó 27-én hozott elvi döntvénye.

Elisa Bălan volt munkaadója, C. Berceanu ellen azon a címen, hogy fizetését több hónapon át nem folyósította, az elmaradt fizetés megtérítésére és felmondási időre járó illetményei kiegyenlítésére céljából peres eljárást indított. Az ügyben az ílfovi törvényszék, mint másodfőfő szintén a felperes alkalmazott javára döntött és mivel a munkaadó a bírói ítéletre sem fizetett, végrehajtási eljárást tett folyamatban ellene.

A munkaadó az árverési határnap előtt keresetet adott be a munkabírósághoz és volt alkalmazottjának a felmondási időre járó kártérítés megfizetésére való köteleztetését kérte. A benyújtott kereset alapján sikerült a bíróságnál letiltó rendelkezést kieszközölnie. A letiltást addig az időpontig való érvénnyel hozták, amíg az ügyben jogerős ítélet történik. A letiltó végzés birtokában azután a munkaadó megtagadta az árverési határnapon a fizetést és kérte az árverési eljárás megszüntetését.

Az ügy újra a munkabíróság elé került, ahol a munkaadó előző álláspontja értelmében a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte.

Alperessé változott felperes alkalmazottjának jogi képviselője, Vogel ügyvéd, aki a munkaügyi törvény ismert magyarázója, arra hivatkozott, hogy a munkaadó által előterjesztett kérelemnek semmiféle alapon nem adhat a bíróság helyet, mert úgy az előterjesztett ellenmondás, mint a kereset egy és ugyanazt a célt szolgálja, a végrehajtási eljárás megszüntetését és a fizetés megtagadását. Már pedig erre alap nincs, mert bármi alapon áll a kereset, vagy a kontesztáció, a munkaadó sajátmagánál letiltást nem eszközölhet, hanem csak azt teheti, hogy az ítéletben szereplő összeget bírói letétbe helyezi. Ez a megoldási forma ugyanis fizetést jelent és az így letélt összegre módja van azután végrehajtást fogantatosítani.

A bíróság helyet adott az alkalmazott érdekében képviselt álláspontnak. Kimondotta, hogyha alkalmazottnak a munkaadó ellen megítélt követelése van, a munkaadó az összeget sajátmagánál le nem tilthatja, hanem köteles az összeget letétbe helyezni és csak azután dönthet a bíróság, hogy kit illet a letétbe helyezett összeg. A letiltási rendelkezés nem jogosítja fel a munkaadót, hogy számára külön ítélettel a megítélt összeget saját magának megtarthassa, amikor egy másik ítélet az összeget az alkalmazott javára ítélte meg.

A betegpénztári igazgató által a 103-ik paragrafus alapján kirott bírság csak akkor nem felelbevezhető meg, hogyha beigazolódik, hogy a munkaadó valóban nem fizette meg az előírás szerinti illetékeket.

A központi felelbevezési bizottság 1937/1938 számú elvi döntvénye.

S. V. munkaadónál ellenőrzés alkalmával megállapították, hogy új alkalmazottjai után nem fizette a betegsegélyező díjakat. A kihágásról jegyzőkönyvet vettek fel és a betegsegélyezőpénztár illetékes igazgatója a vonatkozó törvény 103-ik szakasza alapján a nem fizetett díjak kétszeres összegére bírságolta a munkaadót.

S. V. a bírságolás ellen azon a címen, hogy ő a díjakat rendszeresen megfizette, ellenmondással élt. Az ítélkező bizottság az ellenmondásnak helyet is adott, ami ellen a pénztár azon az alapon, hogy a törvény 103-ik szakasza alapján az illetékes igazgató által kirott bírságot az ítélkező bizottság nem jogosított felülvizsgálni, felelbevezéssel élt. A pénztár szerint ugyanis a kirott bírság már első fokon végleges.

Kifünően sikerült karácsonyi bazárt rendezett a Cluj-kolozsvári Iparos Egylet hölgyválasztmánya a szegény iparosok javára

A Cluj-kolozsvári Iparos Egylet hölgyválasztmánya által rendezett karácsonyi bazár és háztartási kiállítás megnyitása óriási érdeklődés és teljes siker jegyében a napokban folyt le. Az Iparos Egylet pompás nagytermében az izlésesen összeállított és változatos kiállítást zsúfolt ház előtt Rátz Mihály az egyesület érdekes és közhasznosnak ítélt elnöke nyitotta meg.

— A szegényekért rendeztük ezt a karácsonyi bazárt, az élet küzdelmeiben elesett iparosokért — mondotta Rátz elnök — hogy ez a sok kézimunka pénzzé változva át, a karácsony szent estéjén százaknak és százaknak kalácsot juttasson asztalára, hogy megmelegítse lakásaikat és örvendezővé tegye a szíveket. Huszonkét asszonynak hangyaszigorgalmu munkáját tartalmazza ez a gyönyörű kiállítás, akik érdek nélkül hosszú nyáron át dolgoztak, hogy a hideg télben sok-sok szegény családnak a szent ünnepre boldogságot szerezzenek.

A remek kiállítás szébbnél szébb tárgyainak ismertetése helyett a hölgyválasztmány tagjainak ne-

veit örökítjük alább meg, akik önzetlen munkájukkal példászerűen dolgoztak a kiállítási tárgyak elkészítése és megrendezése érdekében, élükön Rátz Mihály elnökével. Kapcsa Imréné, özv. Horváth Jánosné, Kirkósa Gyuláné, Berényi Dezsőné, Török Ferencné, Muntyán Istvánné, özv. Fajk Istvánné, Babits Józsefné, özv. Borbáth Ignácné, Bodnár Istvánné, özv. Benkő Elekné, Demeter Ferencné, özv. Fodor Antalné, Fazakas Józsefné, Fejér Béláné, Horváth Pálné, Manner Mártonné, Porsche Ferencné, Száva Jenőné, Szántai Gyuláné, Tibád Lajosné voltak azok a derék iparosasszonyok, akiknek munkáját és szorgalmát dicséri a pompás karácsonyi bazár.

A megnyitó ünnepségen majdnem teljes számban vettek részt a város magyar társadalmának vezető nőtagjai és a különböző jótékony célú intézmények vezetői. Ott voltak a megjelentek között br. Bornemissza Elemérné, Vásárhelyi Jánosné, gr. Bethlen Görgyné, Ujvárosi Sándorné, Pünkösdi Pálné, Szele Endréné, stb. A fényesen sikerült bazár megnyitását a kora reggeli órákig tartó táncmulatság fejezte be.

Egyre gyűlnek a bizonyítékok a Satumare-szatmári faipari szakiskola vád alá helyezett igazgatója ellen

Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a hatóságok névtelen feljelentés alapján vizsgálatot indítottak a Satumare-szatmári állami faipari iskola vezetősége ellen. A vád szerint Focsa Stefan, az iskola igazgatója többmillió leies visszaélést követett el. Annakidején az igazgatóval együtt Gersenyi Károly iskolai titkárt is felfüggesztették állásától és a titkár huszonnégy óráig a vizsgálóbíró foglya volt. Hatalas loar dr. vizsgálóbíró beidézte Focsa igazgatót a kihallgatása után azzal a feltéjjel fordult a minisztériumhoz, hogy küldjenek ki szakbizottságot az iskola zavaros ügyének kivizsgálására, mert egymagában ő képtelen eligazodni.

A minisztérium Niculescu és Pitea vezérfelügyelőket bízta meg a vizsgálat vezetésével. Amíg a vizsgálat tartott, néhány hétig elcsendesedtek az izgalmak.

Közben a felfüggesztett Focsa Stefan helyére új igazgatót neveztek ki és Focsa kénytelen volt a faipariskolában levő ötszobás ingyenlakást magárlakással felcserélni.

Bár a vezérfelügyelők vizsgálata még nem ért véget, már eddig is érdekes dolgok derültek ki. Kétségtelenül beigazolódott Focsa bűnössége, de még nem állapították meg, hogy bűnös üzemeivel mennyi kárt okozott a faipariskolának, illetőleg az államnak.

A vizsgálat során kiderült, hogy Focsa igazgató „szerszámavadék” címén az iskola minden növendékétől évenként 300 leit vett fel. A pénzt egyetlen növendék sem kapta vissza, hanem azt az igazgató saját céljaira fordította. Az évek folyamán súlyos százezresekre nőtt meg ez az összeg.

A faipariskola igazgatója a lizettel is különféle üzelmeket hajtott végre. Száz kiló lisztért ugyanannyi kenyeret adott, s a huszonnyolc-háromszázalékos kitévő „szaporulattal” nem számolt el az intézetnek, hanem magának tartotta meg.

Focsa igazgató végül rengeteg kiszállási rapidit számított fel. Az elszámolásokhoz vasuti jegyeket is mellékel. A két vezérfelügyelő ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy a vasuti jegyek keltezése nem egyezik a tanítási napló adataival. Kiseb különbség, hogy Focsa Bucurestiben tartózkodott s ugyanakkor — a tanítási napló adatai szerint — órát adott a satumarei faipariskolában. Tehát vagy nem volt Bucurestiben, vagy pedig meghamisította a tanítási naplót. Focsa ellen még tart a vizsgálat. A bizonyítékok egyre gyűlnek s a satumarei faipariskola panamája előreláthatólag az év egyik legnagyobb szabású blünygyévé nővi ki magát.

VERSENY.

Három régi jóbarát, — mindhármán piktorok, — hosszú idő után összetalálkozik. Mi egyebet csinálhatnak, felválnak egymás előtt.

— Barátom, — mondja az egyik — festettem egy vacsorakészletet, az olyan élethű, hogyha ránézel, elrontom a gyomromat.

— Az semmi, — mondja a másik — én megfestettem az északi sark egyik részletét és ha a képre nézel, bundát kell felvennem.

— Én pedig, — szólalt meg a harmadik, — lefestettem az anyósomat. A kép olyan élethű lett, hogy nem merek azóta bemenni a műterembe.

Közl: KELE SANDOR dr.

Szalagfűrészszek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb beföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható. Érdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

A Cluj-kolozsvári iparkamara a tisztességtelen verseny ellen

E héten tartotta meg Dan Partenie dr. elnöklése mellett a Cluj-kolozsvári kereskedelmi és iparkamara megválasztott tanácsa első teljes ülését, amelyet nagy érdeklődéssel vártak a tagok. Az ülés megnyitása után dr. Muica főtitkár az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét olvasta fel, melynek hitelesítése után az igazgató-tanács jelentéséhez kezdett hozzá, de ennek felolvasásától — miután a jelentést az összes tagok írásban megkapták — Comsa szenátor javaslatára az elnök elállott. Az igazgatóság jelentéséhez néhány rövidebb hozzászólás történt, majd az üzérkedési törvény és az irányárak kérdését vitatták meg. Megállapították, hogy a kereskedelem tartózkodik az árdrágítástól, de miután az üzérkedési törvény sok félreértésre ad okot, számos kellemetlenségük lehet a kereskedőknek az irányárakkal kapcsolatban. A továbbiakban a vásárlitekek szedéséről, egy állandó ipari kiállítás létesítéséről, valamint gazdaságpolitikai és információirodák felállításának szükségességéről tárgyaltak. Elhatározták azt is, hogy a kereskedelmi és iparkamara erőiesen fellép a tisztességtelen üzleti verseny ellen. Levelező tagokként az alábbiakat választották meg: Peculea Marius, Gutfried Adolf, dr. Pop Ionel, Boschan Géza, Petran Ion, dr. Sebestyén József, dr. Bornemisa Sebestyén, Rădu Victor, Martalogu Ioan, dr. Vékás Lajos, Vigdorovics Izsó, Rosca Nicolae, Hartig Vilmos, Rotariu Ioan és Somogyi Miksa.

DIE PUPPE.

„Meine Puppe hat ein viel schöneres Gesicht als Mama!”

„Wieso denn, mein Kind?”

„Meine Puppe hat immer einen roten Mund, und Mama nur, wenn sie fortgeht!”

Minden megyeszékhelyen külön cégjegyző hivatalokat állítanak föl.

Az új kereskedelmi törvény-tervezet szerint a törvényesékek mellett működő cégjegyzési hivatalok megszűnnek és ezek pótlására minden megyeszékhelyen cégjegyző hivatalokat állítanak fel, melyek azokban a városokban, ahol iparkamarák működnek, a kamarák mellett, azonban ezektől függetlenül fogják tevékenységüket kifejtetni. A cégbejegyző hivatalok élén egy-egy törvényeséki bíró fog állani. A társaságok és részvénytársaságok tehát csak egy helyen lesznek kötelesek cégjegyeztetni magukat.

VIRAGOS HANGULAT

Két tökrészes ember megy az uccán: apa és fia. Az apa nagy öklendezések közben mondja:

— Mégse hagyom a házam arra a kétféjú fiamra.

Mire a fia:

— Nekem nem is kell egy olyan ház, amelyik forog.

Nem volt az idén megfelelően foglalkoztatva a Cluj-kolozsvári építőipar.

Cluj-Kolozsvár mérnöki hivatala most tette közzé az idei építkezési szezon mérlegét. A beszámoló szerint az elmúlt év folyamán 1289 építési engedélyt adtak ki. Ezek között alig van néhány nagyobb bérpalota és pár családi ház, mert a legtöbb egy szoba-konyhás lakás. Az építőipar és a vele kapcsolatos iparágak az idén nem voltak megfelelő módon foglalkoztatva.

MIT IS MONDJAK?

Egyik nap elmúlt tíz óra, tizenegy óra, Mandula még nem érkezett haza. Felesége már a védőügyvédnek akart telefonálni, mikor Mandula — jóval fél óra után — végre beállított.

Az asszony pár percig szótlanul bámult férjére, aztán elfojtott dühvel kérdezte:

— Ha szabadna érdeklődnöm, hol voltál ilyen sokáig?

— Malvinkám, — hangzott a diplomatikus válasz, — egy okos asszony nem érdeklődik, hogy mit csinál a férje.

— Ugy. És mondá csak, egy okos férfinak szabad érdeklődni, hogy mit csinál a felesége?

— Malvinkám, — mit is mondjak? — egy okos férfinak egyáltalán nincs felesége.

Egyéni elbírálás alapján állapítják meg a jövőben a megalakulás előtt álló részvénytársaságok kötelező alaptőkéjét

Miért előnyös a részvénytársaságoknál a minimális alaptőkerendszer bevezetése?

A bucurești kereskedelmi és iparkamara, valamint az ifjúi törvényszék cégbírósága mozgalmat kezdett, hogy korlátozzák a részvénytársaságok megalapításának lehetőségeit. A mozgalom kezdeményezői azzal érveltek, hogy az utóbbi időben számos kereskedelmi vállalat változtatta át cégét minden komolyabb indok nélkül egyéni vállalatról részvénytársaságra és ezenkívül gombamódra szaporodtak el kicsiny alaptőkéjű részvénytársaságok, amelyek kifelé bizonyos részvényitőket hangoztatnak, azonban ez nincs meg, mert a részvénytársaságról szóló törvény értelmében csak az alaptőke egy-harmadának befizetésére vannak kötelezve. A mozgalomhoz csatlakozott a pénzügyminisztérium is, amely azon a címen akarja korlátozni a részvénytársaságok létesítését, hogy az ilyen alapítások számos esetben azt a célt szolgálják, hogy az illető vállalatok adózási szempontból előnyökhöz juszanak.

Az ifjúi törvényszék cégbírósága és a bucurești kereskedelmi és iparkamara elhatározták, hogy a jövőben nem cégjegyeznek olyan részvénytársaságokat, amelyeknek alaptőkéje nem elég ahhoz, hogy teljesíthessék vele azokat a célokat, amelyeket a részvénytársaság alapszabályai előírnak.

Ez a határozat nincs elszigetelve, sőt az illeté-

kes minisztériumok útján hatályát ki akarják terjeszteni az egész ország területére.

Azt akarják, hogy a részvénytársaságoknál bevezessék a minimális alaptőke-rendszert. Olyan vállalatoknál, melyeknek nincs szükségük jelentősebb tőkére — mint például kereskedelmi ügynökségek és bizományi vállalatok — legatöbbi fémillió-os alaptőkével kell alapítsanak részvénytársaságot, kereskedelmi vállalatoknál pedig egymillióban kívánják megállapítani a minimális részvényitőkét.

Természetesen az alaptőke nagysága fakultatív lesz, mert hiszen különböző nagyságú alaptőkére van szükség, ha a vállalat szövetkezkedéssel foglalkozik, vagy ha export-import üzemeket bonyolít le. Mérlegelés alá veszik az ipari részvénytársaságok alaptőkéjét is e szempontokból, mert — a részvénytársaságok alapításának korlátozását akarók szerint — vannak olyan iparvállalatok, amelyek pár százezer leia, vagy egy-kétmillió leia alaptőkével jegyeztetik be magukat annak ellenére, hogy sok millió szükséges üzemük folytatására. Miután az illetékes minisztériumokban tetszéssel fogadták ezt a mozgalmat, előre láthatólag rövid időn belül egyéni elbírálás alá fognak venni alaptőke szempontjából minden alakuló új részvénytársaságot.

Pénzügyminiszteri magyarázat a szóbeli szerződések bélyegilletékére és a forgalmi adó alá eső számlaérték kiszámítására vonatkozó vitás kérdésekben

A forgalmi adót a teljes számlaösszeg után kell fizetni.

A szóbeli szerződések után levendő bélyegilleték ügyében az Ugir megkeresést intézett a pénzügyminisztériumhoz, amely erre a következő választ adta:

Az adókinostár közegei csak akkor jogosultak a gyárosoktól és kereskedőktől a bélyegtörvény 15. szakaszának 2-ik paragrafusára szerinti 1.4 százalékos illetéket követelni, ha egy előzetes szállítási szerződés létezik, akár írásban, akár szóban. Az ilyen nemü szerződéseknek egy meghatározott határidőre szóló és a szerződés megkötésekor megállapított egyetlen ár mellett történő egymás után következő szállításokat (teljesítéseket) kell elbírnok. Ebben az esetben a bélyegtörvény 35-ik szakasza szerint az illeték már a szerződés megkötésekor esedékes és külön jár a törvény által a számlák kiállítását után előírt 0.2 százalékos illeték. Minden esetre szabálytalan az 1.4 százalékos illetéknek az adókinostári közegek által való követelése csak azért, mert a gyáros vagy kereskedő egy számlát állított ki.

Megkereséssel fordult az Ugir központja a pénzügyminisztériumhoz a forgalmi adó alá eső számlaérték kiszámításának kérdésében is, mely megkeresésre a következő választ kapta:

Az Ugir ama kérését, hogy a forgalmi adó az árukban a fogyasztási adóval és csomagolási költséggel megnövekedett gyári értéke után számítassék, nem pedig a teljes számlázott érték után, a pénzügyminisztérium nem fogadhatja el, mivel ez ellentétben állana a vonatkozó törvény 1, 4, 7 és 15 szakaszaiban foglalt kategóriás intézkedésekkel.

A miniszteri válasz szerint tehát a pénzügyi kormány tovább is tartja ama felfogása mellett, hogy a forgalmi adót a teljes számlaösszeg után kell fizetni, melyben bennefoglaltatnak a csomagolási költségek és fogyasztási illetékek kivül a szállítási költségek és maga a forgalmi adó is.

Erdekes újdonságok és újítások a repülőtechnikában

Meglepetések a Párisban rendezett repülésügyi kiállításon.

300—350 kilométeres az óránkénti átlagsebesség

Páris leglátogatottabb helye ezidő szerint a Grand Palais, amelynek termében a francia aviatika az eddigiekénél is nagyvonalúbban rendezte meg minden két évben esedékes kiállítását — Salon de l'Aéronautique.

A laikus látogató ugyan nehezen tud eligazodni a rejtélyes gépek, csavarok, fékek, stb. minisztériumában, de mindenesetre legálább is esztétikai élvezetet talál a szexiális mérnökök által teremtetett formák szépségében.

A kiállítás anyaga nyilván mutatja az új tendenciákat, főleg pedig a Deutsch-kupa befolyását s azt mondhatnánk, az egész Salon legfőképpen a Deutsch-kupa technikája dominálja, technika, mely az adott erőből a sebesség maximumát igyekszik kihozni a kezelhetőség legteljesebb könnyedségének megőrzésével. A gép kecsességét, finomságát növeli ez a törekvés, mely megnyilvánul a kiállításon bemutatott csaknem valamennyi gépen s melynek eredménye az, hogy olyan repülőgép is, amely óránként 400 kilométeres sebességnél is gyorsabban repül, csaknem minden téren nehézség nélkül lezárthat.

Az újabb aviatika egyik legjelentősebb vívmánya az utasszállító gépek sebességének növekedése.

Óránként 100 kilométeres sebesség — ilyenről ma már csak az automobilizmusban beszélnek. A modern szállítógépek sebessége túlszárnyalja a 300—350 kilométert is s a vadászgépek az ötszázánál tartanak.

A külföldi anyagból első helyen állnak a Diesel-motorok nagyszerű realizációi, nehézséggel dolgozó repülőgépmotorok, a leggazdaságosabbak s ami talán még fontosabb — teljesen tűzbiztosak. Amerika és Németország kereskedelmi vonalain szinte kizárólagosan ezeket a motorokat használják, de bevezették már több külföldi vonalon is.

A szállító-, a bombavető- és a vadászgépek mellett főképpen a magánrepülést favorizáló gépek tűnnek fel, amelyek, ha magánosok számára talán luxust jelentenek is, minden esetre már kisebb klubok által is beszerezhetők. A francia állam eddig úgy próbálta támogatni a repülőgépiparnak ezt az ágát, hogyha valaki venni akart ilyen gépet, a vételár felét az állam fedezte. Most más rendszerre tért át. Az ilyen gépek gyártói számára biztosította annyi gép eladását, hogy az eladási árat a sorozatokban való gyártás révén lényegesen lecsökkenthessék.

Szenzációs felfedezések a gyakorlati vegytan köréből

Irta: NEUBAUER FRIGYES

Selyemszálnál vékonyabb műselyem.

Az amerikai vegyészek augusztusban Kansas City-ben lefolyt kongresszusán megmutatkozott, hogy a technika ismét tulszárnyalta a természetet: egy nagy textilgyár laboratóriumának vezetője félkilogram súlyú műselyemgombolyagot mutatott egyetlen szál cernából, mely letékereselve és kihúzáva több ezer kilométer hosszú és amely a selymhernyó „gyártmányánál”, a természetes selyemszálnál egyharmaddal vékonyabb, tulajdonságai pedig kiválóak. A műselyemgyártás e diadalát a cellulóze tisztítási módszereinek tökéletesítése, a vegyszerek további megjavítása és a mechanikai gépezetek tökéletesítése körüli kitartó munka tette lehetővé.

Tért hódít a kukoricacukor.

Az iparilag fejlettebb országokban ma már a kukorica csutkját sem dobják el, hanem takarmánymivoltától eltekintve, vegyszereket és gyógyszereket igyekeznek kivonni belőle és pedig fokozódó sikerrel. Ujabban meg a kukoricagyártásból visszamaradó vizet, amelyben a kukoricát áztatták, nem öntik már ki, mert az eljárások gazdaságossá tétele révén érdemessé vált e víz cukortartalmát kivonni. E kukoricacukor tisztított formája teljesen helyettesíti a répacukrot és egyik előnye, hogy a cukorbeteg is élvezheti. Kiderült, hogy a kukoricacukornak salétromsavval való kezelése oly robbanóanyagot eredményez, mely a nitroglicerinnél is erősebb, állhatott megvan az az előnye, hogy szilárd halmazállapotú, míg a nitroglicerint folyadék alakjában könnyű robbanékonyasága és egyebek miatt nem lehet használni, hanem előbb — ez Nobel híres találmánya — szilárd kötőanyagváza, agyagba kell itatni, az a dinamit. A „kukorica-dinamit”, a nitrokukoricacukor, pedig már önmagában is szilárd halmazállapotú és a bányászatban, építőiparban, ásatásoknál, stb. kitűnően használható — földolag pedig az olcsósága.

Terjed a mesterséges kaucuk.

A Németországban évtizedes céltudatos kutatómunka után kihozott mesterséges kaucukot, a „buna”-t különösen értékesé teszi egyrészt rendkívüli rugalmassága és ellenállóképessége és másrészt az „oregedés” (rugalmatlanná, törékennyé válás) irányában való állandósága, amellyel a magas hő iránt sem olyan érzékeny, mint a természetes kaucuk. Az egyik speciális buna-fajta ezenkívül duzzadásmentes az olajjal s benzinnel szemben, melyek eddig az autók rémei voltak, ha a pneumatikához értek. Az ember itt is megint felülmúlta a természetet. De ez a kiváló műkaucuk még jóval drágább a természetes növényi kaucuknál, úgyhogy egyelőre csak a katonaság (ahol a pénz nem döntő tényező), meg a jobb módú autótulajdonosok használják. Csak hogy Amerikából immár mégis jelentik, hogy Deep Water Point-ban gumigyár létesült, mely évenként egyelőre 500.000 kilogram műkaucukot állít elő. A tömeggyártásnak ez a kezdete olcsóbbodást is jelent majd és mind a természetes, mind a mesterséges kaucuk eddig nem maradtak el az alapanyagok eddig még jobb laboratóriumi kikutatása és tulajdonságainak tanulmányozása tette lehetővé — itt tehát ismét a vegyi kutatásnak az alkalmazott vegytechológiai eredményeit előkészítő munkájával állunk szemben. E munka főhőse J. A. Niuwland, aki megkapta érte az amerikai vegytudomány legnagyobb kitüntetését, a Nicholls-érmet. A vegyész, aki azt ányújtotta, ez alkalommal a következőket is mondotta:

„A kutatás e tere nagyobb bátorságot és elszánt ságot követel, mint a hadszíntér. Szakértők jól ismerik a kísérletező vegyészre minden pillanatban leselkedő veszélyeket, különösen a kaucuk elemeivel, az acetilén-gáz származékaival folytatott kísérleteknél. Mert bizony Niuwland mérnök naponként százszor forgott abban a veszélyben, hogy az új anyag váratlan felrobbanása őt laboratóriumával együtt levegőbe röpteti.”

Misztikumok a vas kémijában.

A pittsburgi Mellon-féle vegykutató intézetben minden eddiginél keményebb acélt készítettek, melyből magas ára miatt egyelőre csak borotvapengéket gyártanak. Csodálatos a vasöntvények számtalan változata, melyek a legkülönbözőbb speciál tulajdonságokkal bírnak; olyanokkal, amelyenről nem

régen álmodni sem mert a fémek technológiája. Ilyen speciális acélfajta a tungsten, mely teljes mértékben helyettesíti az ólmot a röntgen és rádium-sugarak árnyékolásában. Másik újdonság a vas-kobalt-nikkel-ólmó öntvények szinte napról-napra tökéletesedő új fajtája: szinte korlátlan tartósságú és nagyerejű mágnesek készülnek belőle, melyek sokkal jobbak a természetes vasmágneseknél. Ugyanis folyvást tökéletesedő nem rozsdásodó acél-öntvényeket fedeznek fel a vas vegyészei. Olyanokat, melyek a szépséget, szilárdságot és rugalmasságot egyesítik és amelyekből most új típusú vas-uti kocsikat gyártanak. A vasöntvények birodalmában annyi specialista tartomány alakul ki, hogy maguk a vas vegyészei sem képesek figyelemmel kísérni az e birodalomban való számtalan újabb felfedezéseket. Ezért Newyork város egy mérnöki alapítványa 150 vegyész alkalmas kizárólag a véget, hogy a vas és acél eddig ismert és a piacon esetleg megjelenő ötvözeit a piaci árú és a vasműtechnológiai irodalom alapján jegyzékbe vegyék és állandóan nyilvántartsák.

Idetartozik az is, hogy — bármilyen különösen is hangzik — a vegytiszta vas valósággal mítikus fogalom, legalább is a gyakorlati technológiában. A gyakorlati élet, illetőleg a kohászat legbiztosabb vasában is vannak, habár igen csekély mértékben, szennyező anyagok — e „szennyeződések” sokszor azonban szándékosan hagyják benne, mert nemhogy károsan befolyásolnák a vas tulajdonságait, hanem ellenkezőleg: javítják azokat — maga a szénvas annyira puha, hogy a legtöbb gyakorlati célra alkalmatlan. Főleg a szén az, amelynek sokszor csak néhány ezreléke döntő befolyással van a vas keménységére és egyéb tulajdonságaira. A szénvas nagyon kevésbé hasonlít ahhoz, amit közönségesen vasnak ismerünk. Ez kitűnik a fent említett pittsburgi laboratóriumi kísérletekből is:

Új üvegajták: hajlítható ablaküveg, tűzálló főzőedények

A kongresszuson egyes kutatók beszámoltak arról, hogy az ablaküvegnél jobb, alkalmasabb átlátszó anyagokat dolgoztak ki a nappali gyártás számára. Ezek anyagok az a mindennapi használat szempontjából ugyan még egynémely hibájuk van, főképpen drágaságuk (mint a legtöbb új anyagnak), de ezek idővel leküzdhetők lesznek és akkor érvényre jutnak majd azok a kiváló tulajdonságaik, melyekben az üveget felülmúlják, amilyen például hajlíthatóságuk és rugalmasságuk.

Csak hogy az üveggyártás képviselői sem voltak restek és bejelentették, hogy üvegből való főző- és főzőedények máris forgalomban vannak. A gya-

az ott nemrégén hidrogénlángon előállított, eddig vegyileg legtisztább vas nem rozsdásodik sem vízben, sem oxigénben és hónapokig is tiszta marad. Persze rendkívül költséges lenne az ilyen vasnak nagybani gyártása, de erre nincs is szükség, mert a rozsdamentes acélfajták nemcsak sokkal olcsóbbak, hanem — szemben a vegytiszta vassal — egyéb értékes tulajdonságokkal is rendelkeznek, a minő főképpen a nagyfokú keménység és rugalmasság.

A butorgyártás új anyaga.

Egyelőre csak hamutartókat és dísz tárgyakat készítenek belőlük, mert még igen drágák, de ha lassanként megindul nagyipari tömeggyártásuk, olcsóbbak lesznek és akkor asztalokat, székeket, szekrényeket, ágyakat is csinálnak majd ezekből a fényes, kemény, fém-sima, tiszta, port nem nagyon fogó műanyagból, melyek egyik csoportjának például a futurit, csak egy előfutára, mert nem látszik meg rajtuk a karcolás, nem égethető meg cigarettával, szivarral sem.

Gyönyörű új festék: a „kolostorkék”.

Tudvalevően a modern festékgyárak laboratóriumai évről-évre szebbnél-szebb és értékesebb festőanyagokat kutatnak ki, melyek között a legközismertebbek a szövetfestékek. Ezen a téren, mint tudjuk, a németek különleges helyet foglalnak el. Gondoljunk például csak az indanren-festékekre. Nemrégén azonban az angol festékipari folyóiratok angol szabadalomról számoltak be, mely a sajtóban az a festészetben használható új kékfesték ir. le. Eddig az 1704-ben feltalált ultramarint és az 1826-ban feltalált poroszkéket használták, mely utóbbi szinte monopolisztikus állást foglalt el a világpiacra, mert ilyen árnyalatot sehol sem tudtak gyártani, csak Németországban. E festékek legtöbbje mindamellett nem volt teljesen kifogástalan a tartósság, a meleggel, fénnel, vízzel, levegővel, vegyszerekkel szembeni ellenállóképesség tekintetében. A „kolostorkék” keresztlejt új festék ellenben szárazzávalóan megfelel az összes követelményeknek. Ezenkívül, mint hírlék, ideálisan szép színárnyalatot ad a színes képnyomással is.

Tízmillió leire emeli részvénytőkéjét az aradi Lengyel Butorgyár.

Arad egyik vezető butorgyári vállalata, a Lengyel Lőrincz Butorgyár Rt. jelentős alaptőke-emelési tranzakciót hajtott végre. A vállalat részvénytőkéjét 5 millió leiről 10 millió leire emeli. Az alaptőkeemelés ügyében a december 18-án tartandó rendkívüli közgyűlés fog dönteni, amely a felemelt részvénytőkének megfelelően módosítja a vállalat alapszabályait is.

ELVART AKADÁLY.

A takarékoságáról híres szabó az utcán találkozik egyik kundságtával.

— Jó, hogy találkoztunk, — mondta neki örömmel — megspórolok egy levelet.

— Miért, miről van szó? — érdeklődött a másik.

— Tudniillik estélyt rendezünk holnap és magát is meg akartuk hívni.

— Szívesen eljövök. Na és hol laknak?

— A város végén van egy villasor, ott balra fordul és a második ház az enyém. Lábaival berugja a kaput és máris nálunk van.

— A leírást megértettem, de mért gondolja, hogy a lábaimmal fogom a kaput berugni?

— Mert a keze remélhetőleg tele lesz ennivalóval.

NAGY SZERENCSE.

Öreg barátunk, Kelemen, morfondíroz a kávéházban.

— A december hónap a legrettenetesebb.

— Miért? — kérdi valaki.

— Mert itt van Mikulás, aztán karácsony, az ember törheti a fejét, hogy mit vegyen az asszonynak, a gyereknek, a házitartónak, a kisasszonynak, a gyermekorvosnak.

Enyhe sóhajlás után így folytatja:

— Még szerencse, hogy nőtlén vagyok.

Autógumigyár alakult Bucurestiben.

A kontingenciális rendszer bevezetése szükségessé tette az ország autógumi-szükségletének kielégítése céljából az autógumi-ipar megteremtését. Néhány héttel ezelőtt a Braşov. brassói Fabrica de Cauciuc Rt. megkezdte az autógumik gyártását. Ez az üzem azonban az ország szükségletének csak körülbelül negyed részét tudja ellátni, úgyhogy újabb autógumigyárak felállítása vált szükségessé. Bucurestiben már létre is jött az új részvénytársaság „Veloromantia” cég alatt négymillió lei részvénytőkével, autó- és kerékpárgumik, valamint egyéb gumiaruk gyártására.

„A tisztviselő nem dugja el a pénzt”...

A Gazeta Muncitorului (kormánypárti munkáslap) írja:

Tizenötmilliárd lejt képvisel az összeg, melyet évente tisztviselők fizetésére fordítanak. Ebből az összegből évi 750 lei jut egy főre az ország lakosságából. A tisztviselők között 20 ezer pénzügyi tisztviselő van a költségvetési előirányzat már nem elég a személyi kiadások folyósítására. Ezért történik, hogy a tisztviselők oly zseben élnek. Nem lehet eredményt elérni személyi kiadások megtakarításával. A költségvetési deficit nem okoz feltétlenül válságot, ezzel szemben a fizetéscsökkenés a szolgálati szellemet és odaadást alázza. Az állami és tisztviselők munkája nélkül olyan, mint az álló óra. Legkiválóbb embereink állami szolgálatban vannak és demokráta műveltségünk sok tekintetben függ közalkalmazottaink munkájától. A könyvek árusítása attól az időtől csökkent, mióta a fizetések apadtak Romániában. A tisztviselő nem dugja el a pénzt, hanem elküldi különböző vásárlásokra.

UGYAN KISASSZONY...

A nevelőkisasszony és a gondjaira bízott kislány az állatkertben megállnak a majomkötres előtt. A majmok nem viselkednek éppen illedelmesen, sőt egyre illetlenebbül viselkednek.

A kisasszony, hogy véget vessen ennek a viselkedésnek, kérésük dob egy narancsot, de a majmok nem savartatják magukat.

— Nézze, kérem, — mondja a kisasszony az úrnak — nem akarják abbahagyni, pedig már egy narancsot is kérésük dobtam.

— Ugyan kisasszony, — szól az úr — maga abbahagyná egy narancsért?

Karácsony előtt elkészül az új Timişoara-Temesvári tanoncotthon.

A munkaügyi miniszter rendeletileg intézkedett, hogy a Timişoara-Temesváron épülő tanoncotthon január 24-re minden körülmények között elkészüljön. A befejező munkálatok éjjel-nappal folynak. Január 24-én történik az épület felavatása és ugyanakkor költözik be oda a különböző városrészekben levő tanoncotthonok lakói.

NA HALLOD?

Mikor Bójos Malvin a nászútról hazérkezett, a barátai kérdésekkel rohanták meg.

— Malvinkám, — kérdezték például az egyik — boldog vagy?

— Ach, — felelte Malvinka dímtagon — megbántam, hogy hozzámentem a férjemhez.

— Igazán? És miért?

— Na hallod, egy olyan trothoz, aki az esküvőt követő harmadik napon már fel volt szarvasva!

A Braşov-brassói Székely Társaság kulturdélutánokat rendez.

A Braşov-brassói Székely Társaság vezetősége elhatározta, hogy minden vasárnap délután a leghíresebb egyházak bevonásával kulturdélutánokat rendez a székely alkalmazottak részére. Az első előadást december 6-án tartották meg.

DAS GENIE

„Warum sieht man Sie so selten?”

„Ich arbeite an einer grossen Entdeckung. Es wird kein Zugunglück mehr passieren.”

„Wieso denn nicht?”

„Ich lasse die Züge stehen und bewege bloss noch die Stationen.”

Ipari épületek után nem szedik az adómentes házak adóját.

Az 1935 április 1-én életbelépett törvény szerint határozatalagos adó alá esnek az adótörvény 17-ik cikke értelmében adómentes házak. Ezt az adót a hadfelszerelési alap céljaira fordítják. Felmerült az a kérdés, hogy az ipari ingatlanok után, melyek az adótörvény 30-ik cikke szerint házadó alá nem vonhatók, mert az ingatlan jövedelme vállalkozási adó alá esik, szintén kell-e adót fizetni? A központi adóügyi bizottság azzal az indoklással, hogy az ipari épületek jövedelme vállalkozási adó alá esik és így ezek az ingatlanok a valóságban nem adómentesek, úgy döntött, hogy a vonatkozó törvényben megjelölt adó nem fizetendő az ipari épületek után akkor sem, ha azok házadómentesek.

Kiméletlen kontárüldözés indul meg az iparendedélyek becserélése után

Törvényszék elé állítják mindazokat, akik akár városokban, akár falvakon iparendedély nélkül ipart üznek.

A munkaügyi miniszter vonatkozó rendelete már meg is érkezett a munkaügyi felügyelőségekhez

A kontárkérdés megoldása rengeteg gondot adott az összes hivatalos ipari tényezőnek. Valahányszor fokozódott a munkanélküliség, mindig újabb és újabb megoldási tervek merültek fel, anélkül, hogy ezt a kérdést közmegelégedésre meg lehetett volna oldani. A kontárkérdést a gazdasági krízis idézte elő és amíg ez meg nem szűnik, bármilyen szigorú rendszabályokat is alkalmaznak, a kontárokat nem lehet kiirtani.

Az új munkatörvény kifejezetten megtiltja, hogy azok, akik iparendedélyei nem rendelkeznek, ipart folytassanak. E rendelkezésre hivatkozva a munkaügyi miniszter most felhívta az összes munka-

ügyi felügyelőségeket, hogy kezdjék meg az iparendedély nélküli dolgozó iparosok ellenőrzését.

Az ellenőrzés a Cluj-kolozsvári munkakamara területén is nyomban megkezdődik, mielőtt az iparendedélyek becserélésének határideje véget ér. Akkor a munkakamara már tudni fogja, kinek van joga ipart folytatni, vagy kinek nincsen és a munkaügyi felügyelőségek nemcsak Clujon, hanem az összes községekben is megkezdik majd a kontárokat ellenőrzését. Minden esetben jegyzőkönyveket vesznek fel. A kihágások ügyében a törvényművek foglalkoznak.

Ujabb rendelet a kenyérbélyegek alkalmazása ügyében

Legfeljebb 60 gramm lehet a percc, zsemlye és kifli — Szabályozza a rendelet a pékek által sült házi kenyér súlyát is.

Az országos buzaértékesítő bizottság a kenyérbélyegek alkalmazása ügyében újabb rendeletet adott ki. A rendelet intézkedik arról is, hogy a pékek által készített, ugynevezett specialitásokat 250 gram súlydifferenciával számítsák. Ez a kenyérbélyegek miatt szükséges, mivel a kenyérbélyegek értékét említett súlydifferencia értékében állapították meg. A kenyér számára engedélyezett súlyingadozások ezekre a specialitásokra is érvényesek. A percc, zsemlye és kifli súlya legfeljebb hatvan gram lehet.

Specialitások elnevezése alatt a pékműhelyek ama készítményeit értik, amelyeknek súlyát és árát a vá-

rosi vezetőség nem szabta meg. Amennyiben a specialitások súlya kevesebb, mint az 1936. november 1-én volt, úgy azok árát át kell számítani. A specialitások árát azonban semmi körülmények között nem szabad felemelni.

Erdélyben és a Bánságban, ahol a pékek magánüzemélyek számára ugynevezett házi kenyeret sütenek, a városi vezetőségek kötelesek úgy a házikenyér, mint pedig a pékek által süthető kenyér súlyát megszabni. A két kenyérfajta súlya közötti a különbségnek egy kilót kell kitenni.

Albaiulia—Gyulafehérvár zsidósága is mozgalmat indított, hogy az új generáció jövőjét ipari pályán biztosítsa

Különösen az építőipar és rokoniparái felé terelik az új nemzedéket.

Nemcsak vallásos, hanem kulturális és szakkiképzést is nyújtanak növendékeiknek a Zsidó Arvagondozó tanoncotthonai

Rendkívül figyelemreméltó ülést tartott az Alba-Iulia—gyulafehérvári zsidóság azon alkalommal, hogy az Arvagondozó helyi csoportja évi munkájáról a város zsidóságának színe-java részvételével beszámolót rendezett.

Megjelent az ülésen dr. Krausz Mór főrabbi, Fuchs Nándor, a hitközség elnöke, Mendel Manóné, az Arvagondozó helyi csoportjának elnöke, valamint más zsidó testületek képviselői.

Az Arvagondozó Cluj-kolozsvári központját dr. Neumann Vilmos központi titkár képviselte, aki előadásában részletesen informálta a megjelenteket arról a nagyszabású szociális, de különösen nevelési munkáról, amelyet az Arvagondozó központja és helyi csoportjai kifejtene és ismertette azt a programot, amelyet a központi bizottság különösen a zsidó ifjúság átrétegzése érdekében kidolgozott. Felhívta a város zsidóságát, hogy

a tanoncotthonba érő zsidó ifjúság összeírásáról, majd pedig azok ipari kiképzéséről megfelelően gondoskodják és vegye igénybe az Arvagondozó tanoncotthonait, amelyek a zsidó nevelésen kívül kulturális és szakkiképzést is nyújtanak növendékeiknek.

Dr. Neumann előadásához Fuchs Nándor hitközségi elnök szólt hozzá, aki a maga részéről vállalta a zsidó iparosok és kereskedők tájékoztatását és hogy

az Arvagondozó szociális és nevelő munkáját úgy a saját személyében, mint pedig a hitközség részéről erkölcsileg és anyagilag is mindenkor teljes mértékben támogatni fogja.

Az ülést követő szűkebb megbeszéléseken dr. Krausz főrabbi, Rosenfeld Ákos alelnök, valamint dr. Springer Sándor szóltak hozzá az átrétegzés kérdéséhez és elhatározták,

hogy Alba-Iulia-Gyulafehérvár néhány kiváló iparosán és azok műhelyein keresztül minél nagyobb számú ifjút fognak különösen az építőiparra irányítani és ezekben őket kiképeztetni.

Az átrétegzési akció, valamint a tihutai nyaralótelep érdekében az Arvagondozó Alba-Iulia gyulafehérvári csoportja február havában nagyszabású kultúrestét kíván rendezni.

ILLYÉS

angol- és francia

női szabósága

ARAD, Str. Eminescu 38.

Legújabb divat szerint készített elsőrendű kivitelben kabátokat, kosztümöket, szövet- és estélyi ruhákat szolid árak mellett.

TALÁLÓ KÖVETKEZTETÉS.

Cinege meséli a kávéházban:

— A feleségemnek vettem a születésnapjára egy kétszáz lejes vázát, de azt hiszem, nem volt vele megelégedve.

— Miből gondoltod?

— Abból, hogy a feleségem vágya.

Cu carnet **MERCUR** puteţi cumpăra pe credit de şapte luni la următoarele firme.

MERCUR-könyvvvel az alábbi cégeknél készpénzáron, felár nélkül vásárolhat hét havi hitelre.

Magazin de modă pt. dame și trusouri

SZENTGYÖRGYI

női divat- és kelengye áruház

Arad, Bul. Regina Maria 2-4-6
Palatul Neuman-palota.

Unelte de scris școlare, rechizite de birou, articole de desen și articole tehnice, imprimate

Max Molnár & Co.

Iskolai írószerek, irodai felszerelések, rajz- és technikai cikkek, nyomtatványok.

Arad, vi-a-vis de Teatrul Orășenesc. Városi Színházzal szemben.

Bogat asortiment în articole de parfumerie și jucării.

Parfumeria HILYER

illatszertár

Illatszerek, fodrászati cikkek és játékaikak dus választéka.

ARAD, Str. Alexandri 1.

Stofe pt. dame și domni, magazin de modă pt. dame.

TEXTILIA

lost - volt

Friedman & Schwarcz

Női- és férfiszövetek és női divatáruház.

ARAD, Str. Metianu 4.
Palatul Hunyadi palota.

Asortiment neintrecut în haine gata pt. domni, dame și copii.

Marcobin

Óriási választék kész női, férfi és gyermekruhákban.

ARAD, in dosul teatrului. A színház mögött.

Magazin special de tricotaje și ciorapi.

Löwinger

Kötöttáru és harisnya-különlegességek áruháza.

Arad, Bul. Reg. Maria 18.

Bogat asortiment în modele la ultima modă.

Magazin de modă

Menczer

divatház.

Dus választék a legújabb divatmodellekből.

ARAD, Bul. Regina Maria 12.
Palatul Fischer Eliz palota.

Magazin special de modă pt. domni.

CHIC

Uri divat-különlegességek áruháza.

ARAD, Bul. Reg. Maria 22.

Magazin de ghete

Ghete gata și după măsură locul cel mai ieftin de aprovizionare.

Emeric Czernóczy Imre

cipőüzlete

kész és mérték utáni cipők legjobb beszerzési forrása

ARAD, Str. Mărășești 4.

Mare asortiment în paltoane pt. dame și reticule.

Magazin de modă

LYONE

modelláruház.

Női kabátok és retikulók nagy választékban.

ARAD, Bul. Regina Maria 2-4-6
Palatul Neuman palota.

Confectionează lingerie frumoasă pt. dame și domni după ultima modă.

Bakács

Gyönyörű kivitelben készit divatos női- és férfi fehérneműeket.

ARAD, Str. Bratianu 11.

Mare magazin de ciorapi, tricotaje și mărunțisuri.

Ignatie Popper

Ignác

Harisnya, rövid- és kötöttáru nagy raktára.

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Cel mai mare magazin de haine bărbătești din Arad. Confectionează și după măsură haine pt. domni și copii. Specialist în paltoane de piele.

MUZSAY

Arad legnagyobb férfiruhaáruháza. Készit mérték után is férfi- és gyermekruhákat. Bőrkaót specialista.

Arad, vis-a-vis cu Teatrul. A színházzal szemben.

Mare asortiment în ghete pt. domni, doamne și copii pe prețul cel mai estin. Material de primă calitate.

MAGAZIN DE GHETE

Mihail Czernóczy Mihály

CIPÓARUHAZ.

Férfi-, női- és gyermekcipők nagy választéka a legolcsóbb áron. Elsőrendű anyag!

ARAD, Str. Eminescu 26.

Ghete frumoase pt. domni, dame, copii și de sport.

Magazin de Ghete

MERCUR S. A.

Cipőáruház r. t. Gyönyörű

férfi-, női-, gyermek- és sportcipők.

ARAD, Piața Avram Iancu 21.

Vis-a-vis cu Teatrul Orășenesc. A színházzal szemben.

Mare magazin pt. specialități de ștofe pt. domni.

Vajda

Férfiszövet-különlegességek áruháza.

ARAD, Str. Eminescu 15.

Magazin de mărunțisuri, tricotaje și ciorapi.

Stefan Erdős

István

Rövid-, kötött-áru és harisnya áruház

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Blănuri în mare asortiment.

ENGELHARDT

blănar - szücs.

Szörmebundák nagy raktára.

Execută tot felul de lucrări de blănărie. - Vállal mindennemű szörmemunkákat.

ARAD, Str. Eminescu 1.
Edificiul „Cornul Vânătorului”
Vadászkürt szálló épülete.

Mare magazin de sticlărie și porcelanuri.

FISCHER

Üveg- és porcellán nagyáruház.

ARAD, „Edificiul Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

MAGAZIN DE GHETE

Siegfried DEUTSCH

CIPÓARUHAZ

ARAD, Bul. Reg. Maria 2-4-6
Palatul Neuman Palota.

Specialități de modă pt. dame.

Textilcentral

Proprietar: - Cégtulajdonos: STEFAN NEMETH ISTVÁN

Női divatkülönlegességek.

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Mobile Reinhart

butor

ARAD, Vis-a-vis cu Primăria. Városházával szemben.

Mare magazin de articole de modă pt. domni.

Fodor & Halász

Uri divatcikkek nagyáruháza.

ARAD, Edificiul „Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

Croitor p. domni BARANYI

uri szabó

ARAD, Str. Bratianu 15.

CROITOR PT. DAME

Emeric NAGY Imre

NŐI SZABÓ.

Confectionează specialități cele mai elegante de paltoane și costumuri pt. dame. - Késziti a legdivatosabb női kabát és kosztüm különlegességeket.

ARAD, Str. Eminescu 8.

Ochelari, aparate fotografice, articole fotografice. Szemüvegek, fényképező gépek, fotocikkek.

Opticum

Proprietar - tulajdoses Stefan KUN István

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Intrepr. comercială de lemnărie

Steinfeld & Herskovits S. A.

fakereskedelemi vállalat.

Lemne de foc și de construcție, tige, precum material de tâmplărie și toate materialele de construcție în mare asortiment. - Tüzifa és épületfa, valamint asztalosárak és az építéshez szükséges összes anyagok nagyraktára

ARAD, Calea Radnei 56-60.

SALON DE PALARIU PT. DAME

DEIN PAULA

NŐI KALAPSZALON

ARAD, Str. Bratianu 9.

Dacă n'aveți carnet „Mercur”, cereți dela Direcțiunea Str. Brătianu 18.

Cu carnet **MERCUR**
puteţi cumpăra pe credit
de şapte luni la urmă-
toarele firme.

MERCUR-könyvvel az
alábbi cégeknél készpénz-
áron, felár nélkül vásá-
rolhat hét bavi hitelre.

Dentist

Wollmann
fogász

ARAD, Piaţa Catedralei 6.

Salon

Sylvia-szalón

Salon francez şi englez de modă pt.
dame, confecţionează cele mai elegan-
te toalete. — Francia és angol női-
divatterme készíti a legegészségesebb
toiletteket.

ARAD, Str. I. G. Duca 4.

Magazin special pt. articole

FOTOGRAFICE

H. Bloch

FOTOCIKKEK SZAKÜZLETE

ARAD, Bul. Regina Maria 22.

Portrete şi fotografiile de copii
artistice.

FOTOGRAF

Stojkovits

FÉNYKÉPESZ

Művészi kivitelű portrék
és gyermekfelvételek.

ARAD, Piaţa Avram Iancu 16.

Vopseşte, curăţă

Hospodár
fest, tisztit

Prăvălie - űzlet: Str. Eminescu 3.
Fabr. - Gyártelep: Str. Stroescu 13

Dentist

JACOBI
fogász

ARAD, Str. I. G. Duca 1.

Cadouri de nuntă şi ocazionale pe
preţuri foarte reduse.

Ceasornicar şi giuvaergiu

Iosif

KUN

József

óráş és ékszerész

Nászajándékok és alkalmi ajándékok
legolcsóbb beszerzési forrása.

ARAD, Bul. Regina Maria 24.

Mare magazin in articole de sport
şi de artă

Julia

Hegedűs

Gyula

Sportcikkek és díszműtárak
nagyáruháza

ARAD, Bul. Regina Maria 16.

Fabrică de pălării pt. dame
HUNIA
női kalapgyár.

Proprietar - Tulajdonos Dávid László
Specialitáti în cununi voaluri şi bu-
chete pt. mirese.

Menyasszonyi koszorú, fátýol és cso-
kor különlegességek.

ARAD, Str. Metianu 4.

Palatul Hunyadi palota.

Depozit de radio, policandre, biciclete.
Mare atelier pentru reparaţiuni.

ELECTROMECHANIO

Arcadie Schwartz Arpád
VILLANYMŰSZERESZ

Raktáron tart rádiót, csillárt, kerék-
párt. Nagy javítóműhely.

ARAD, Str. Brancovici 1.

Dentist

Halmos

fogász

ARAD, Calea Banatului 2.
Casa dr. Keppich-ház.

Bogat asortiment in articole de
bazar.

Bazar Reich

Mindenmennyű bazaráru-
dus választéka

ARAD, Edificiul Teatrului
Színházépület.

Mare asortiment în maşini de gătít,
confeţiune proprie.

FIERARIE

SPOR

VASKERESKEDES

Proprietar - Tulajdonos: E. SEITZ.
Saját készítésű takaréktűzhelyek
nagy választéka.

ARAD, Piaţa Avram Iancu 4.

Parlumeria

Schrodt
APOLLO

ARAD, Str. Eminescu 4.

lángá Banca-Goldschmidt-bank mellett

RADIO, BICICLETE,
POLICANDRE

Iosif

Kalmár

József

RADIO, KERÉKPÁR, CSILLAR
Preţuri modeste. Jutányos árak.

ARAD, Str. Bratianu 1.

Farmacia

Weisz

patika

ARAD, Piaţa Avram Iancu.

Dacă n'aveţi carnet „Mercur”, careţi dela Direcţiunea Str. Brătianu 18.

Egy óra

a külvárosi fényirdában...

Irtó: FARAGÓ SANDOR.

Drága, öreg fényképész a Csikágóban, kedves
grandezzával hajlik meg előtem az udvari műtermem-
ben, mint egykor Montecuculi főszertartásmester a
Burgban, valamelyik főherceg előtt.

— Milyen felvételt parancsol? — kérdi.

— Mester, én nem akarom magam lefotografál-
tatni — mondom.

— Hát akkor miért jött szét jönni? — kérdi.

— Egy óráig tanúja akarok lenni mindannak,
ami a fényirdában történik.

Készséggel beleegyezik. Elmagyarázza, hogy ő
végeredményben nagy magyar művész, mert finom
tónusokban dolgozik. De a sors mostoha hozzá. Ez a
periféria idekinn nem is érdemli meg a tónusokat.
Ha bemenne a Belvárosba, a tónusával, akkor hama-
rosan a legelső fényképész lenne Budapesten. És egy
félreismert zseni fáradt mozdulatával simított vé-
gig kopasz fején.

Ekkor már jelentkezik valaki a perifériával.
Kendő asszony hoz egy gyermeket a karján. A gye-
rek sir, mert nem tudja, hogy mi lesz vele. Az öreg
fényképész odamegy a gyermekhez és csicsereg neki.
Öreg madarak tanulni jöhetnek nekik csicseregni az én
fényképészemhez. De a szegény nem tudja tulcsicsere-
gni a fiúcska kétségbeesett siránkozását.

— Gyönyörű gyermek! — mondja a fényképész.

— Nagyon okos — mondja a gyermek mamája.

— Az édesapja villamoskalauz és ez meg is látszik
a szentemen.

— Aktot csinálók róla — mondja ki a fény-
képész a szentenciát.

— Nem kérem — tiltakozott az asszony. — In-
kább egy fényképet tessék csinálni róla. Olyat, ame-
lyiken hasonlít a papájához. Mert igen szép apja
van.

A fényképész nem hagyja zavartatni magát és
egy pár perc múlva a kis modell meztelenül hempe-
reg a kanapén. A fényképész egy labdát ad neki és
hasrafekteti. Asután óvatosan közeledik hozzá a ma-
sínával.

A mama olyan izgatott, mintha őt fotografál-
nák. Nem megy. A kritikus percben a gyerek le-
dobja a labdát. A fényképész visszaadja neki. Most
pillanatnyi nyugalom, majd egy-kettő-három, csat-
tan a masina és a villamoskalauz fiúcskája megörö-
kített az utókor számára. A labdával együtt.

— Nehéz kenyér ez — mondja a fotografus. —
Tessék egy ilyen kölyökből kihozni a tónusokat!

Ujabb páciensek érkeznek. Menyasszony és vő-
legény. A menyasszonyon már rajta van a názi und
formis. A vőlegény szakettben van. Mereven meg-
állnak a gép előtt, egymást görcsösen átkarolva. A
vőlegény fölényesen, nyugodtan áll, de a hölgy rend-
kívül izgatott, tipec, topog, nem tudja, hogy milyen
arcot csináljon. Szeretne nagyon szép lenni.

— Barátságosabban! — kiáltja a fényképész.
— Ne tessék olyan ijedten nézni. Tessék boldogan
belenézni a lencsébe!

Hiába, a menyasszony nem tud boldog lenni.
Ahhoz praxia kell. Eddig vasalt a mosodában
és nem ért rá boldognak tenni. És a mosoda már
kemény ráncokat vasalt az arcára.

Végre elcsattan a gép.

— Szép leszek? — kérdi a hölgy.

— Legyen nyugodt, majd mindent elkövetek
— mondja a fotografus.

Most belibben az arénauti démon. Szegényke
nagyon rendes, tisztességes leány, csak a testtartá-
sával igyekezik utánozni a démonokat. Helyes az
arca is, kicsit fitos, mosolygós, bubifrizurája van,
messziről elég elegánsnak látszik, csak a cipő körül
vannak bajok, a sarok már ferdén áll. Cigaretára
gyújt, szakértelemmel szivja, egy fotelbe hanyatlik
és hanyagul keresztbefekteti a lábát.

— A fiúre akarok menni — mondja. Tessék
egy jó képet csinálni, ki akarom küldeni Amerikába
a Paramounthoz. Tessék olyan színészre fotog-
rafálni. De nagyon szép legyenek!

A fényképész hevíti ez a feladat.
Amerika!

A Paramounthoz majd megnézik az ő felvételét.
Az ő tónusait! A konturjait! Mit lehet tudni? Ta-
ján megtetszik nekik a felvétel és kihívják őt Ame-
rikába operatőrnek. Amerikában minden lehetséges.
Rockefeller cipőperlit árult.

A jövőendő filmdiva felölti legdémonibb archi-
tektúráját.

Az alsó ajkára beleharap a felső fogsorával,
mint Pola Negri. A kezét derékszőgben behajlitja
az álla alatt, mint Lillian Gish.

A szemét félig lehunyja, mint Putty Lia és orr-
cimpái kitágulnak. Biztos, hogy Laemmle ur meg-
fog örülni Hollywoodban a gyönyörűségtől, ha ez
a fénykép a kezébe akad.

... A felvétel elkészült.

Az arénauti ártatlan, kedves kis démon meg-

Országos mozgalmat indítanak az ékszerészek a nemesfémrendelet visszavonása érdekében

A nemesfém-kereskedelem megrendszabályozására vonatkozó rendelet az érdekelt iparosok között nagy riadalmat keltett, mert a nemesfém-kereskedelem államosítása életlehetőségüket nehezíti meg.

Azt hangoztatják, hogy az arany, ezüst és platina magánosok által való vételének és eladásának betiltása korlátozza az egyéni szabadságot és tulajdonjogot s ezért az alkotmány-törvény rendelkezéseibe ütközik. Vannak ugyanis, akik ékszerészek-

lásaikat nem akarják újra átvinni és vannak olyan megszorult emberek is, akik családi ékszereiket kénytelenek megválni. Az új rendelkezés életbeléptetése után erre csak úgy lesz módjuk, ha az ékszerészek nevüket lajstromozzák, hogy azután a Banca Naţională a bejegyzés hitelességét ellenőrizhesse.

Eppen ezért az érdekelt nemesfém-feldolgozó iparosok elhatározták, hogy veszélyeztetett üzleti érdekeik megvédése és a sérelmes rendelkezés módosítása érdekében országos mozgalmat indítanak.

Cluj-Kolozsvár szabóiparossága is csatlakozott az aradi szabók kellékmozgalmához

A Cluj-kolozsvári uri szabóiparosok közelmúltban megalakult szindikátusa múlt vasárnap népes gyűlést tartott. A gyűlést Corondan János elnök nyitotta meg, majd Cristea titkár tette meg előterjesztését.

Dávid József az aradi példa hatása alatt, javaslatot terjesztett elő, melyben azt ajánlja, hogy a szindikátus tegye meg a lépéseket abban az irányban, hogy az öltönyökhöz szükséges kellékeket ezután csakis a szabómesterek adhassák, mert a rendeltettség a kereskedőktől mindig hiányosan kapja a hozzávalókat. A szindikátusi gyűlés Dávid javaslatát több felszólalás után magáévá tette és ez irányban a szükséges intézkedéseket megteszi.

Nagy Albert a könyvvezetés elrendelése ellen emel kifogást és azt javasolja, hogy ebben az ügyben az ösziparosságnak meg kell mozdulni, mert az eddigi sok teher mellett a könyvvezetés kötelezővé tétele súlyos terhet jelent az iparosságra. Ifj. Weintraub József, Kurta János, Petkes S., Dávid Áron és még mások is hozzászóltak a felvetett problémákhoz.

Ülés végén az elnök felhívást intézett a tagokhoz, hogy a megalakított anyagbeszerző szövetséget támogassák, mert kellék-árukban máris a mesterek rendelkezésére áll. A közgyűlés Corondan elnök lelkes zárószavaival ért véget.

Elutasította a közigazgatási tábla a Cluj-kolozsvári építőiparosok felebbezését

A helyi építőiparosokat rendkívül közelről érintő ügy került a múlt héten szombaton a Cluj-kolozsvári városi tanács elé. A mérnöki hivatal jelentette ugyanis a városi tanácsnak, hogy

a helyi közigazgatási tábla visszautasította az építőiparosoknak az építkezési engedélyek ügyében beadott felebbezéseket

s miután az érdekeltek nem feleltek meg, az jogerőre emelkedett.

Ezt a felebbezést dr. Marian Lajos építész és a kőművesmesterek adták be a városi mérnöki hivatal, illetőleg a városi tanács ama határozata ellen, melyben az építészkamara törvény rendelkezéseire hivatkozva szabályozta az építési engedélyek kiadásának módját, valamint az építésmérnökök és építőmesterek jogkörét.

Felebbezésükben, melyhez csatlakoztak a kőmű-

vesmesterek is, előadták, hogy sérelmes az 1934. április 4-én kiadott rendelet, mert az figyelmen kívül hagyta a szerzett jogokat, melyeket az 1884. évi ipartörvény fektetett le és amely érvényben van mindaddig, míg az építészkamara felvételük ügyében végleges döntést nem hoz.

A kőművesmesterek azt hangoztatták, hogy a városi tanács határozata már azért is sérelmes, mert az ellentétben áll az 1913. évi 32396. sz. miniszteri rendelettel és az 1884. évi ipartörvénnyel, melynek hatályát a kormányzó tanács is fentartotta. Ellentétben van a határozat az építészkamara törvényével és végrehajtási utasításával is.

A közigazgatási tábla hosszabb indoklásban visszautasította az építőiparosok felebbezését és megerősítette a városi tanács, illetőleg a mérnöki hivatal határozatát.

tette első lépését a világhírnév felé. A fényképész is magasztalja:

— Honnan vette ezt a fejet, nagysád? Nagyszerű filmfeje van.

A kislány diadalmasan elvonul. Már látja magát a híres hollywoodi világlában. Fairbanks lesz a vőlegénye és Mary Pickford meg fog örülni a féltékenységétől. Sosem lehet tudni... És elindul a fénykép Hollywood felé, ahol ki sem bontják a kuvertát, hanem azonnal bedobják a papirkosárba.

És a jövő fényébe merült fiatalság után betipeg a múlt.

Nagyapó és nagyanyó csoszognak be a fotográfushoz, negyvenéves házassági évfordulójuk alkalmából. Az öreg Ferenc József-kabát van, a néjén a kilencvenes évek divatja. Az öreg egy avult, sárga fényképet vesz elő a zsebéből. A kép a vőlegényt és a menyasszonyt ábrázolja, negyven esztendővel ezelőtt, a lovasut és az első kiállítás idejéből. Ugyanúgy összehajlítják a képen a fejüket, mint az imént ittjárt vőlegény és menyasszony. És talán azok is elmennek negyven esztendő múlva fotográfiaikat magukkal.

Most megint összehajlítják a fejüket. Nem kell nekik mondani, hogy mosolyogjanak barátságosan, barátságos szent nyugalom ömlik el rajtuk. Szorosan összehorolnak, bácsi és néni nagy és szent közösségben és ez az összekovácsoltságuk kellemes és meghatározó volt a külvárosi fényvirdában.

Aztán eltötyög a múlt.

Az asszony még megjegyzi.

— Az onokámnak küldöm Amerikába.

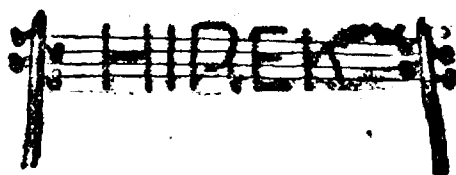
Végül megérkeznek a parasztlányka és a legény, hogy lefotografáltassák magukat. A legény úgy áll a lány mellett, mintha most ragadta volna nyakán a szerencsét.

JANUÁR

30

Aradi Iparos Bál

Tipografia ERDELYI HÍRLAP

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknál egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redacția și administrația — Szerkesztőség kiadói hivatal — Redaktion und Administration: Arad, Caminul Industrișilor — Iparos Otthon Hirdetések négyzetcentimétere 4 lei. Éves kötetnél árenda díj.

„A jó háziasszony naplója” címen a közelgő karácsony jegyében öleletesen megszerkesztett könyvecskével ajándékozta meg valamennyi vásárló tagját az Aradi Iparosok Hitelesítőbizottsága Áruhitelesítő Osztálya. A könyvecske az 1937 évi naptáron kívül az év valamennyi napjára összeállított háztartási pénztár-naplót, mosó naplót és ugyancsak a háztartás köréből hasznos szövegrészt, valamint az Áruhitelesítő Osztály iparos és kereskedő eladó tagjainak névsorát és hirdetésait tartalmazza. A praktikus könyvecske alkalmas rá, hogy az Áruhitelesítő Osztály több ezer vevő tagjának vásárlási kedvét fokozza.

Bélyegzőgyár — Vénökség

STAMPA KARCZAGI & ILLIN
Arad, Str. Eminescu 12

TRAGIKUS ESET

Pityu savanyu arccal járkal az utcán. Találkozott egyik ismerősével, aki megkérdezte tőle:

— Mi baj, Pityukám?

— Becsapott az apósom, — hangzott a felelet.

— Mégpedig?

— Nagy hozományt ígértek nekem és pazar lakást, ehelyett készpénzt semmit se kaptam...

— És a lakás?

— A lakás pedig olyan kicsi, hogyha nyújtózkodni akarok, ki kell mennem a folyósóra.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunitate cu asociații, cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Grupa I. Csoportban: Soț. lui Francisc Szabó Ferencné 864. Vád. lui Tobias Ferencz Tóbiásné 865. Vád. lui Aloisiu Sigmund Alajosné 866. Soț. lui Alexandru Deutsch Sándorné 867. Vád. lui Israel Polák Izraelné 868. Vád. lui Floare Boariu Floare. 869. Vád. lui Carol Höhn Károlyné 870.

Grupa II. Csoportban: Vád. lui Tobias Ferencz Tóbiásné 940. Vád. lui Floare Boariu Floare 960.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizatiunile, să achite restanțele lor, să achite restanțele lor, în interesul propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálukról járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban 948. Vád. lui Israel Polák Izraelné.

In Grupa „B” csoportban 935. Theodor Silindean Todor.